

PODĚKOVÁNÍ

- Městské části Praha 1 za neustálou a nezanedbatelnou podporu, bez níž by naše činnost byla velmi ohrožena
 - Kristýně Kosinové za obětavost a obrovské nasazení, s jakým se ujala a skvěle naplňuje funkci produkce sboru
- Lence Hlávkové za vedení spolku, též veškeré odborné rady a velmi obětavou pomoc
- Heřmanu Mensovi za veškerou pomoc s přípravou tábora (forma a potisk triček, řemeslný den, především pak výroba drejdlů pro kluky i pro dnešní večer)
- Alexovi Bürgermeisterovi za nesmírné nasazení při celkové přípravě letošního tábora, od koncepce po vlastní realizaci, též za laskavé a empatické vedení ostatních vedoucích
 - Martinovi, Jendovi, Tobiasovi, Luciánovi, Čendovi a Davidovi za precizní přípravu všech her
- Věrce Hauferové za veškeré ošetřování mužstva na táboře, za čajíčky a obklady, laskavá slova, usušené boty a svršky (celé noci) apod.
 - Dance Benčové za skvělé vykrmování po celý tábor (pomazánky, masíčka, buchtičky, dortíčky...)
- Jendovi Šebkovi za krásný návrh (jako vždy) na táborové tričko, za veškeré táborové (i sborové) ilustrace (nástěnky, tabulky, služby, kresby s poděkováním kuchařkám apod.)
 - Martinu Kupčíkovi ml., za skvělé vedení hodin nauky, vedení malých soustředění a zkrátka za velkou pomoc kdekoli a jakkoli
- Kateřině Andršové za skvělou muzikologickou pomoc a většinu notových materiálů
 - Paní Janě Polišíenské za laskavost a rady při přípravě konceptu
 - Terezce Indrákové za pohybovou přípravu a choreografii tance
- Jaroslavu Skálovi za obětavou „technickou podporu“ při koncertech i soustředěních, též za báječné dobroty tamtéž
- Panu Prchalovi a Hlávkovi za transport proviantu na tábor a zpět
 - Dině Šnejdarové za skvělé převzetí přípravek sboru
 - Markétě Pop a Tereze Koronthályové za starost o sborové košile
 - Daně Bellany již tradičně za nádherné plakáty
 - Vítku Zahrádkovi za obětavou IT podporu
- Robertu Šedivcovi a firmě Econet za nedocenitelnou pomoc při neúnosných výdajích, především pak se samotným zajištěním chodu sboru
- všem, kteří v rámci **Klubu přátel Bruncvíku** sboru s láskou přispívají, čímž významně pomáhají chodu sboru, jmenovitě paní Bohadlové, Hystenové, Dryákové, Hauferové, Hlávkové, Petře Lebedové, Marii Lebedové, Mullerové, Pilecké, Polákové, Skálové, Špalové, Víchové. Též panu Bažilovi, Dryákovi, Koronthálymu, Ulmanovi, Vrbovi - všem nesmírně díky za laskavost a nedocenitelnou pomoc
- mužské části sboru za opravdu skvělou přípravu sborových soustředění a všem klukům za plné nasazení a nadšení, s jakým zpívají a také tolerují mé nevyzpytatelné metody.

Koncert je realizován s finanční podporou Hlavního města Prahy a MČ Praha 1

www.bruncvik.eu facebook.com/sborbruncvik

Hevenu shalom!

aneb Putování za židovskou písní

PROGRAM

22. 10. 2023, 18.00 hod

Barokní refektář dominikánského kláštera, Jilská 5, Praha 1

PROGRAM

- Zum gali
 - Kohenské požehnání
 - Hatikva, hymna státu Izrael

 - Beroš Hašana
 - Avinu Malkeinu
 - Chag Purim
 - Chanuka, Chanuka, *solo Eli*
 - Já měl jsem malý drejdl, *solo Víta, Eda, Toník, Matěj Š.*

 - Kadeš ur-chac
 - Ma nishtana, *solo Honzík, Kuba, Toník*
 - Dajejnu
 - Schabbes sol sajn, *solo klarinet*

 - Nigun Chaim
Amol is gewen a Jidele, *solo Jenda*
 - A Genejve, *solo David, Alex, Martin, Lucián*
 - Di Tsimbl, *solo klarinet*
 - Diregelt
 - Rajsele
 - Ein Liedchen
 - Frejlechs, *solo klarinet*
- Patche, patche
 - Tumbalalaika, *solo Alex, Jenda*

 - Hevenu shalom
 - Zog nit keyn mol!
 - Simen tov
 - Hine ma tov, *solo Alex, Martin, Lucián, David*

 - improvizace

 - Durme, durme, *solo Matěj Šťastný*
 - Quando el rey Nimrod, *solo Jan Šebek, Tobias Scholz*
 - Adío, querida, *solo David Pop*

 - improvizace

 - Shalom aleichem
 - Im Hashem lo Yivneh Bayis
 - Hava nagila

ÚČINKUJÍ

CHLAPECKÝ SBOR BRUNCVÍK

SÓLISTÉ:

soprán: Honzík Hloušek,
Kuba Koronthály, Eda Kamínek,
Toník Kosina, Eli Walter,
Víta Dryák, Matěj Šťastný,

muži: Jan Šebek, Tobias Scholz,
Alex Bürgermeister, David Pop,
Martin Kupčík, Lucián Šedivec

Jiřina Marešová, klavír
Anna Matoušková - Ptáková,
klarinet
Martin Homola, kytara
Tereza Indráková,
choreografie

Lenka Mensa Pištěcká,
sbormistryně

SLOVO K PROGRAMU

Název koncertu, HEVENU SHALOM, přinášíme vám mír, možná protiřečí současné situaci v Izraeli, nicméně je tím, co kluci svým zpěvem dnes přinesou.

Při rozhodování, jaké téma zvolit pro podzimní koncert, neboť jeho téma určuje i zaměření letního tábora, jsme netušili, jak aktuálním se nakonec stane.

Židovská hudba, podtext jejích tónin, kluky vždy velmi přitahovala. Příprava na letní tábor začala hned druhý den po doznění letního koncertu víkendovým soustředěním všech vedoucích na mé zahradě, myšlenky létaly, mísy se ještě rychleji vyprazdňovaly a všichni si odnášeli popsané bloky a spoustu otázek... Jenda, Martin, David, Čenda, Lucián, všichni pod vedením našeho úžasného Alexe, který přípravě s nesmírným nasazením věnoval celé léto.

Kdo je rabín, jak se staví chrám, co je to košer, kluci se nadšeně vrhli do her, ba na výletě hledali i kameny zmizelých - „stolpersteiny“. Putovali světem do vysněné země, okusili život v kibucu. A sami muži, kteří celý tábor úžasně připravili, byli překvapeni náhlým odchodem na vojnu (strávili noc v lese, posléze i v bouře)...

Tábor, to jsou vždy intenzivní zážitky, brzké vstávání a rozcvičky, absolutní propojení při rozeznění, odpolední hry plné bitev, výher i proher, psaní deníků a nádherné večery plné souznění s kytarou u táboráku...

Je to trochu nesdělitelné, ale v písničkách, které dnes večer zazní, by všechna ta vášně i nostalgie měla být slyšet...

Věříme, že kontext posledních událostí nás v tom utvrzuje, že chlapecký zpěv v sobě má neopakovatelnou čistotu, která i ve chvílích beznaděje umí rozsvítit světlo a bloudícímu ukázat cestu.

Alex a Lenka

PUTOVÁNÍ ZA ŽIDOVSKOU PÍSNÍ

Po druhé židovské válce (*povstání Šimona Bar Kochby 132-135 o.l.*) byl podruhé zničen chrám a Židé částečně upadli do otroctví, anebo se rozešli do různých koutů světa. Nesli si s sebou svou víru, vědění i své tradice, které jim po celá staletí až dodnes zpřítomňují nejdůležitější momenty v životě Izraele, národa Hospodinem těžce zkoušeného i milovaného. Významnou úlohu v tomto procesu udržování národní i náboženské identity hrají od samého počátku písně. Jiné písně znějí při domácích pobožnostech o nejrůznějších svátcích, jiné si Židé hráli pro radost a potěšení. Některé písně se staly také symbolem utváření nového izraelského státu, k němuž došlo v minulém století (*např. úvodní Hatikva se stala izraelskou státní hymnou*).

Pro náš koncert jsme se snažili vybrat písně různých žánrů a skupin Židů. V prvním bloku zazní písně doprovázející židovské svátky, např. židovský Nový rok Roš Hašana, Šábes, rozpustilý svátek Purim oslavující hrdinství královny Ester, Pesach, který Židé slaví, aby si připomněli svůj útěk z Egypta nebo svátek světel Chanuka slavený přibližně v čase křesťanských Vánoc.

Kluci nám připomenou typickou židovskou hračku drejdl. Vypadá trošku jako káča, ale je hranatá a má na sobě hebrejská písmena symbolizující Desatero, Svitek zákona, archu úmluvy a sedmiramenný svícen.

Ve Střední a Jihovýchodní Evropě žijí Aškenazim neboli aškenázští Židé. Jejich jazykem byla středověká němčina mísená s hebrejskými výrazy (*jidiš*). Právě s Aškenázy je spojen vznik klezmeru. Lidoví muzikanti – klezmerim se hudbou živili. Hráli při nejrůznějších svátcích i oslavách – jak židovských tak křesťanských.

Kdosi řekl, že jejich hudba prýštila přímo z nebe. Pronikly do ní prvky lidové hudby okolí a smísily se se synagogálními intonacemi, zejména ve způsobu zdobení melodické linky klarinetu a houslí. Klezmerové písničky nepostrádají humor a nadsázku. V nejchudší části Východní Evropy, na území dnešní Ukrajiny se také zrodil chasidismus – typ židovské mystiky. Právě s Chasidy je spojen zpěv Nigunů – náboženských písní, jejichž radostný ráz prý Chasidim spojoval přímo s nebem.

Španělsko se do jazyka ladino (*směs středověké španělštiny s hebrejštinou*) překládá jako Sfarad. Sefardští Židé však museli svou zemi opustit již po roce 1492. Rozešli se do různých koutů Středomoří. My si z jejich repertoáru připomeneme tři písničky – Quando El Rey Nimrod, ukolébavku Durme, durme (*Spinkej, spinkej*) a Adio querida (*Sbohem, milá*).

Píseň Zog nit keyn mol je přímo hymnou židovského odbojového hnutí (Vilnius 1942), velmi rychle se rozšířila do všech táborů východní Evropy a stala posilujícím prvkem v tehdejších utrpení.

Náš výlet za židovskou písní uzavřou duchovní poselství: Shalom aleichem (*Mír s vámi*), žalm č. 127,1 a 121,4 Im Hashem lo Yivneh Bayit a Hava nagila, která je považována za symbol židovství a je výzvou ke společné radosti.

(*text Kateřina Andršová*)

A jeden citát na závěr:

**„Zpěv je to, co drží Žida při životě, je to i symbol, není to pouhý zpěv, je to židovská duše, židovská paměť.
Zpěv je i míza, která tuto paměť oživuje“**

Elie Wiesel

PŘEKLADY PÍSNÍ

Cum gali

Průkopník je pro práci, práce je pro průkopníka
Mír je pro národy, národy jsou pro mír.

Hatikva

Dokud v srdci touží duše židovská
a ke straně východní a dál se zrak Siónu upírá,
pak se ještě naše naděje neztratila, ta
naděje dva tisíce let stará,
být lid svobodný v zemi naší, v zemi
Sijónu, Jeruzaléma.

Be-roš ha-šana

Na nový rok v zemi rozkvetla růže,
na nový rok bílá loď na břehu zakotvit může.
Na nový rok srdce naše odpovídá-
modlitba prastará, a krásnější a jiný je
ten rok, jenž právě dnes začíná.

Avinu malkenu

Otče náš a Králi náš, smiluj se nad námi
a odpověz nám,
neboť nemáme skutky (jimiž bychom se
mohli vykázat)
Prokaž nám spravedlnost a milosrdenství
a zachraň nás.

Chag Purím

Svátek Purím, svátek velký pro Židy je –
masky, řehtačky, zpěvy i tance
Nuže řehtačkami raš, raš, raš,
zarehtejte!

Kadeš ur-chac

Písničku tvoří 14 názvů 14 částí
střeďeční sederové večere, která zahajuje
svátek Pesach.

Židé si při ní hořkými bylinami (petržel,
mrkev, ředkvička...) připomínají
zotročení v Egyptě a hořkosti s ním
spojené.
Součástí večere jsou očistné rituály,
modlitby, vyprávění a zpěv písní.

Ma nishtana

Čím se odlišuje tato noc ode všech
ostatních nocí?
Že každou jinou noc jíme kvašený
a nekvašený chléb a tuto noc macesy?
Že každé jiné noci jíme všechnu zeleninu,
ale dnešní noci pouze hořkou?
Že každé jiné noci ani jednou
neponořujeme hořké byliny (do slané
vody) a této noci dvakrát?
Že každou noc jíme vsedě nebo vleže
po římském způsobu a dnes si jen hovíme
jako patriciové?

Dajejnu

Kdyby nás jen vyvedl z Egypta, nad nimi
však soud nevynesl – stačilo by nám.

Schabbes sol sajn

Šábes, šábes, bratři má být šábes
má být šábes, šábes na celém světě.

A Genejwe

U mého rabiho byl zloděj!
Ukradl mu sedm košů, a jakých! Tři
záplatované a čtyři dřavé!
Ukradl mu sedm svícňů, jako hvězdy! Tři
zlámané a čtyři křivé!
Ukradl mu sedm slepic, ale ty byly!
Bezhlavé a bez křídel!
Ukradl mu sedm dcer a to byly krasavice!
Bezzubé a křivohubé!
U mého rabiho byl zloděj!

Ein Liedchen

Máme písničku v potěšení a radosti,
zpíváme si ji, zní tak pěkně. Tu zpívali
taky babi s dědou, když byli ještě dětmi.
Oj oj oj, takhle vesele zní naše písnička,
takhle ji děti zpívejte.
Máme písničku, zpíváme ji spolu, zní tak
pěkně. Tu zpívali taky táta s mámou,
když byli ještě dětmi. Oj oj oj, takhle vesele
zní naše písnička, takhle ji děti zpívejte.

Hevenu shalom

Přinášíme vám pokoj

Zog nit keyn mol!

Nikdy neříkej, že jsi na konci cesty,
i když olovené nebe brání světlu dne.
Ještě přijde naše vytoužená hodina,
zaduní naše kroky – jsme tu!
Od zelené země palem až po bílou
zemi sněhu, my přicházíme s naší
bolestí a trápením. A kam padla kapka
naší krve, tam vyroste naše hrdinství
a odvaha.

Simen tov

Ať přijde dobré znamení i hodně štěstí,
nám i celému Izraeli.

Hine ma tov

Hle, jak dobré a jak příjemné, je bydlení
bratřů svorné.

Cuando el rey Nimrod

Když šel král Nimrod do polí,
spatřil tam svaté znamení,
že Abrahám, náš otec,
přijde na svět.
Abrahám, milovaný,
světlo Izraele.

Durme, durme

Spinkej, synku, zavři jasná očka,
jednou půjdeš do školy učit se Zákonu.

Adio Querida

Když tě matka porodila, srdce ti nedala,
které by dovedlo milovat.
Sbohem, milá, život mi zhořkl...
Klepej na jiné dveře, doufej v jinou lásku,
pro mne jsi mrtvá. Sbohem, milá...

Shalom aleichem

Pokoj vám, sloužící andělé, andělé
Nejvyššího,
od Krále, který vládne králům, Svatého
a Požehnaného.

Im Hashem lo Ivneh Bayis

Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se
namáhají stavitelé.
Nespí a nedřímá ten, jenž chrání Izraele.

Hava nagila

Radujme se, radujme se a buďme šťastní.
Zpívejme, zpívejme a buďme šťastní.
Procitněte bratři! Procitněte se šťastným
srdcem.

V programu byly využity překlady
písní Jaroslava Maxmiliána Navrátila,
Jany Lewitové, Rabiho Jehudy Ješarima
(hebrejské texty), rabiho Manise Baraše,
Jana Diveckého (jidiš texty), Roberta Řeháka
a Kateřiny Šebkové

Písně, které tento večer zaznějí, jsou ze
sborníků Der Jiddische Samovar, Židovské
písně (Rosa 2003), Zpěvník židovských
písní Mišpacha, Canciones Sefarditas de
los Balcanes, Šana Tova a sbírka Klezmer
(klavír, klarinet, Bärenreiter 2009)